

مهمترین استانداردهای حسابداری کدامند و چه کاربردی دارند؟

هر فردی که در رشته حسابداری تحصیل کرده و در این حرفه مشغول به کار است، می‌داند اصول و استانداردهای متعددی در این حوزه وجود دارند که باید رعایت شوند. این استانداردها اهمیت زیادی برای حسابداران دارند تا جایی که اگر یک حسابدار هنگام تهیه و تدوین گزارش‌های مالی طبق این استانداردها عمل نکند، گزارش‌هایی که تهیه کرده است، رد می‌شوند و مورد قبول دیگر حسابداران قرار نمی‌گیرند. در کل 42 استاندارد حسابداری در ایران وجود دارد. برخی از این اصول کاربردی‌تر و برخی هم کم‌اهمیت‌تر هستند. در ادامه این مطلب، برخی از مهم‌ترین استانداردهای حسابداری را به شما معرفی می‌کنیم.

کلیک کنید

برای دریافت دمو

تاریخچه استانداردهای حسابداری ایران

کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، نخستین بار در سال 1371 توسط سازمان حسابرسی ایران تشکیل شد. اعضای این کمیته وظیفه داشتند استانداردهای حسابداری

را با توجه به شرایط داخلی کشور و استانداردهای جهانی تدوین کنند. در ابتدا 22 اصل کلی برای حسابداران تدوین شد اما با گذشت زمان، تعداد آنها به 42 اصل رسید.

استانداردهای حسابداری چیست؟

اصول و قوانین خاصی وجود دارند که هر حسابداری باید با آنها آشنا باشد و از آنها هنگام انجام وظایف خود استفاده کند. به این روش‌ها و اصول خاص، استانداردهای حسابداری گفته می‌شود. این [اصول حسابداری](#) به حسابداران کمک می‌کنند وظایف خود را به خوبی و بدون مشکل انجام دهند. همان‌طور که قبلاً هم اشاره کردیم، در صورتی که حسابداران از این قوانین برای تهیه گزارش‌های مالی استفاده نکنند، گزارش‌های مذکور مورد قبول واقع نمی‌شوند و باید مجدداً آماده شوند.

در جدول زیر اسامی تمامی این استانداردها درج شده است:

نام استاندارد

نحوه ارائه صورت‌های مالی

صورت جریان وجوه نقد

درآمدهای عملیاتی

ذخایر، بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی

رویدادهای بعد از ترازنامه

گزارش عملکرد مالی

حسابداری موجودی مواد و کالا

افشای اطلاعات اشخاص وابسته

حسابداری کمک‌های بلاعوض

دارایی‌های ثابت مشهود

حسابداری پیمان‌های بلندمدت

حسابداری مخارج تأمین مالی

نحوه ارائه دارایی‌های جاری و بدهی‌های جاری

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

تسعیر ارز

دارایی‌های نامشهود

صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی

ترکیب‌های تجاری

سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری وابسته

حسابداری اجاره‌ها

گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای

حسابداری مشارکت‌های خاص

گزارشگری مالی واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری

گزارشگری برحسب قسمت‌های مختلف

فعالیتهای کشاورزی
 طرحهای مزایای بازنشستگی
 فعالیتهای بیمه عمومی
 فعالیتهای ساخت املاک
 سود هر سهم
 داراییهای غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده
 کاهش ارزش داراییها
 مزایای بازنشستگی کارکنان
 رویههای حسابداری، تغییر در برآورد حسابداری و اشتباهات
 مالیات بر درآمد
 ابزارهای مالی؛ ارائه
 ابزارهای مالی؛ افشا
 ترکیبهای تجاری
 صورتهای مالی تلفیقی
 مشارکتها
 افشای منافع در واحدهای تجاری دیگر
 اندازهگیری ارزش منصفانه

برای دریافت دمو نرم افزارهای مالی

مزایای قوانین حسابداری

برخی از مهم‌ترین مزایای این استانداردها به شرح زیر هستند:

- بررسی صورت‌های مالی شرکت‌ها بر اساس این اصول توسط تمام حسابداران و

حسابرسان کشور

- ایجاد امکان بررسی عملکرد رقبا برای شرکتها از طریق این اصول
- ایجاد امکان اندازه‌گیری و زمان‌بندی دقیق و اصولی برای تهیه صورت‌های مالی شرکتها

شیوه تهیه و تدوین استانداردهای حسابداری

برای تهیه و تدوین این استانداردها باید مراحل زیر را طی کرد:

- شناسایی موضوع
- بررسی ابتدایی
- تصمیم‌گیری کمیته
- تهیه پیش‌نویس ابتدایی
- تدوین پیش‌نویس
- نظرسنجی عمومی
- تصویب نهایی

در ادامه به ارائه جزئیات بیشتری در رابطه با این مراحل می‌پردازیم.

– شناسایی موضوع

اولین گام برای تهیه استانداردهای حسابداری، شناسایی و یافتن موضوع است. به عبارت بهتر، کمیته تدوین استانداردها موضوعات مطرح شده را بررسی و با توجه به

این موضوعات، استانداردهایی را تدوین می‌کنند. سپس این استاندارد جدید در اختیار مدیریت این کمیته قرار داده می‌شود.

- بررسی ابتدایی

در این مرحله استانداردهایی که در اختیار مدیریت کمیته قرار گرفته‌اند، بررسی می‌شوند. به عنوان مثال، استانداردهای مربوط به موضوع مذکور در سایر کشورها به خصوص کشورهای پیشرفته مانند کانادا و همچنین شرایط و قوانین داخلی کشور هم مورد بررسی و مقایسه قرار می‌گیرند.

- تصمیم‌گیری کمیته

در این مرحله، اعضای کمیته تصمیم می‌گیرند که آیا باید چنین استانداردی تدوین شود یا خیر.

- تهیه پیش‌نویس ابتدایی

در صورتی که اعضای کمیته تشخیص دهند که استاندارد مربوطه باید تدوین شود، گروهی از کارشناسان برای تهیه پیش‌نویس اولیه آن اقدام می‌کنند. در این مرحله از استانداردهای بین‌المللی به عنوان مرجعی برای نوشتن استاندارد مربوطه استفاده می‌شود.

– تدوین پیش‌نویس

در این مرحله، پیش‌نویس اولیه بررسی می‌شود و اصلاحات لازم روی آن صورت می‌گیرد. سپس پیش‌نویس اولیه طبق اصول موجود و در قالب یک پیش‌نویس استاندارد نوشته می‌شود.

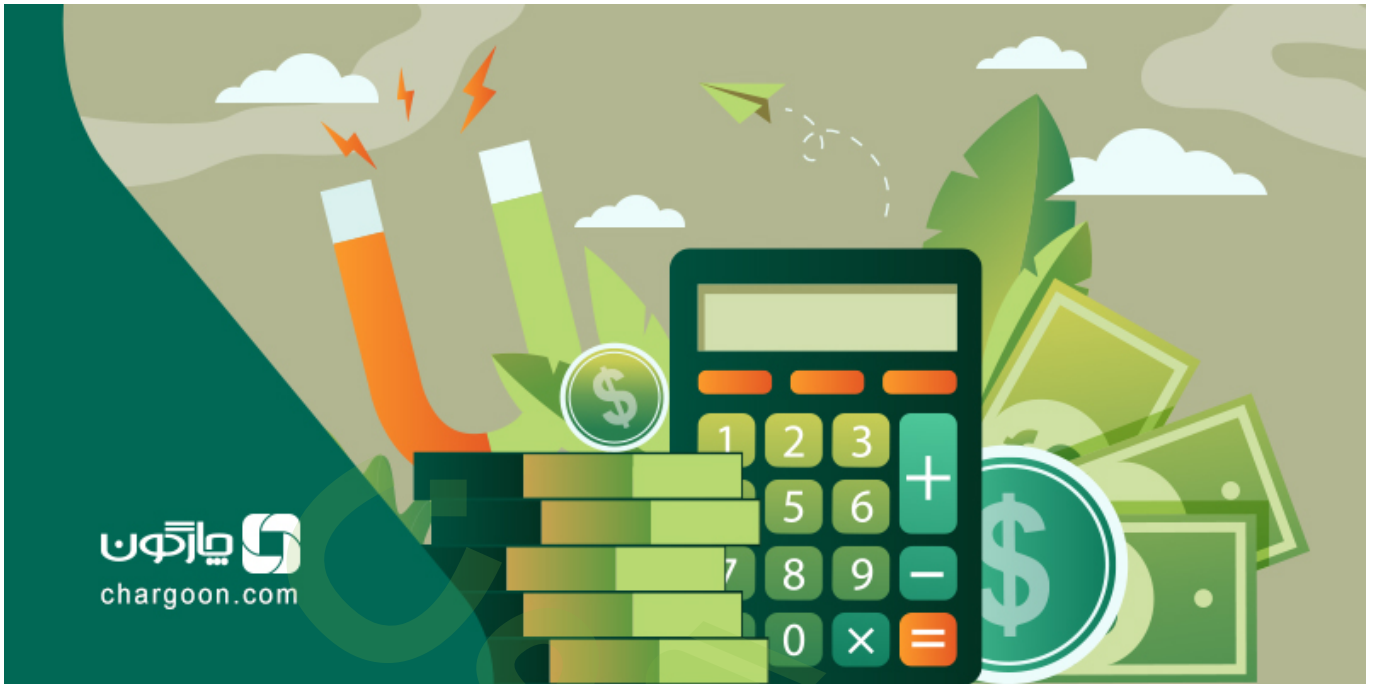
– نظرسنجی عمومی

کمیته تدوین، پیش‌نویس استاندارد را در مجمع عمومی به اشتراک می‌گذارد. با این کار مردم می‌توانند متن پیش‌نویس را مطالعه و نظر خود را درباره آن بیان کنند. این پیش‌نویس علاوه بر مردم، برای حسابداران برتر و صاحب‌نظران نیز ارسال می‌شود تا توسط افراد برجسته هم بررسی شود.

سپس در صورتی که این پیش‌نویس نیاز به اصلاح داشته باشد، مجدداً مورد بررسی قرار می‌گیرد و اگر هم نیازی به اصلاح نباشد، وارد مرحله بعد می‌شود.

– تصویب نهایی

در این مرحله، متن نهایی پیش‌نویس توسط مجمع عمومی سازمان تدوین استانداردها مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرد. استاندارد تأیید شده، لازم‌الاجرا است و باید مورد توجه تمام حسابداران کشور قرار بگیرد.

انواع استانداردهای حسابداری

در حالت کلی استانداردهای حسابداری به سه گروه زیر تقسیم می‌شوند:

- **استانداردهای عمومی:** تمام حسابرس‌ها و حسابداران جامعه با این اصول آشنا هستند و آن‌ها را رعایت می‌کنند.
- **استانداردهای حسابداری میدانی:** حسابدارانی که به عنوان سرپرست یک تیم حسابداری مشغول به کار می‌شوند و می‌توانند بر کار سایر افراد نظارت کنند، از این اصول استفاده می‌کنند.
- **استانداردهای حسابرسی گزارشگری:** این اصول پس از تهیه مستندات و صورت‌های مالی و زمانی که حسابرس باید نتایج گزارش‌های خود را به دیگران ارائه کند، مورد استفاده قرار می‌گیرند. به عبارت بهتر، از این اصول برای بررسی

امور مالی شرکتها استفاده می شود.

هدف استفاده از این استانداردها چیست؟

جامعه حسابداران کشور اهداف مشخصی از تدوین و رعایت این استانداردها دارند. در ادامه به برخی از مهم ترین این دلایل اشاره می کنیم:

- یکسان سازی امور مالی
- ارائه اطلاعات صحیح
- ارائه راهکار با هدف ارزش گذاری دارایی ها

مهم ترین استانداردهای حسابداری ایران

همان طور که قبلاً اشاره کردیم، 42 استاندارد حسابداری در ایران وجود دارد اما برخی از آنها اهمیت و کاربرد بیشتری در مقایسه با سایر استانداردها دارند. به عنوان مثال:

- نحوه ارائه صورت های مالی
- صورت جریان های نقدی
- درآمد عملیاتی
- ذخایر، بدهی ها و دارایی های احتمالی
- حسابداری پیمان های بلندمدت
- دارایی های ثابت مشهود
- حسابداری مخارج تأمین مالی

- حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها
- آثار تغییر در نرخ ارز
- حسابداری موجودی مواد و کالا
- گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای
- سود هر سهم
- رویه‌های حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و اشتباهات
- مالیات بر درآمد
- ابزارهای مالی، افشا

در ادامه تعدادی از این استانداردها را به شما معرفی می‌کنیم.

– نحوه ارائه صورت‌های مالی

این استاندارد برای تهیه صورت‌های مالی با مقاصد عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد. با این کار، تمام صورت‌های مالی در قالبی استاندارد تدوین می‌شوند و می‌توان به راحتی آن‌ها را با یکدیگر مقایسه کرد. لازم به ذکر است که در این زمینه، استانداردهای داخلی و بین‌المللی تا حد زیادی با یکدیگر تطابق دارند.

– صورت جریان‌های نقدی

استاندارد مربوط به صورت جریان‌های نقدی یکی از استانداردهای مهم در حوزه حسابداری است. هدف اصلی از تهیه این اصل، تدوین الزاماتی برای ارائه اطلاعات در خصوص تغییرات تاریخی نقد و معادل‌های نقد واحدهای تجاری از طریق صورت جریان‌های نقدی است. لازم به ذکر است که در این استاندارد، جریان‌های نقدی در هر دوره با توجه به فعالیت‌های عملیاتی، سرمایه‌گذاری و مالی تقسیم‌بندی می‌شوند.

– درآمد عملیاتی

درآمد عملیاتی به درآمدی گفته می‌شود که حاصل فعالیت‌های اقتصادی اصلی سازمان یا واحد تجاری است. مهم‌ترین نکته در خصوص این استاندارد، زمان شناخت درآمد عملیاتی است. شناسایی این درآمد زمانی انجام می‌شود که شواهد و مدارک کافی در خصوص ایجاد جریان منافع اقتصادی ایجاد شده باشد.

– بدهی و دارایی‌های محتمل

این استاندارد باعث می‌شود از به کار گرفته شدن معیارهای مناسب برای اندازه‌گیری بدهی‌ها و دارایی‌های محتمل اطمینان حاصل کرد. افرادی که از این استاندارد استفاده می‌کنند، حسابداران مالی هستند که وظیفه تدوین و تهیه صورت‌های مالی شرکت‌ها را بر عهده دارند.

– حسابداری موجودی مواد و کالا

این نوع حسابداری به بررسی و ارزشیابی موجودی مواد و کالا در صورت‌های مالی می‌پردازد اما باید به این نکته توجه کنید که این اصل، موارد زیر را در بر نمی‌گیرد:

- ابزارهای مالی پیچیده
- تولیدات کشاورزی در زمان برداشت
- دارایی‌های زیستی غیرمولد کشاورزی
- کار در جریان پیشرفت پیمان‌های بلندمدت
- موجودی محصولات جنگلی و معدنی

– دارایی‌های ثابت مشهود

هدف اصلی از نگارش این استاندارد حسابداری، مشخص کردن روش حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود است. با این کار افرادی که گزارش‌های مالی شرکت‌ها را دریافت و مطالعه می‌کنند، به راحتی به اطلاعات مورد نیاز خود و تغییرات ایجاد شده

در صورت‌های مالی پی می‌برند.

– حسابداری مخارج تأمین مالی

هدف از این اصل، مشخص کردن عملکرد حسابداری مخارج تأمین مالی است. بر طبق این استاندارد حسابداری، مخارج تأمین مالی تحت عنوان هزینه دوره شناسایی می‌شوند.

سخن پایانی

استانداردهای حسابداری به اصولی گفته می‌شوند که توسط کمیته‌ای با همین نام تدوین شده‌اند. این استانداردها، اصولی هستند که باید توسط تمام حسابداران و حسابرسان کشور رعایت شوند. جالب است بدانید که این اصول، اهمیت زیادی برای جامعه حسابداران دارند؛ به طوری که اگر یک گزارش مالی طبق این اصول تهیه و تدوین

نشود، مورد تأیید و قبول سایر حسابداران قرار نمی‌گیرد. به همین دلیل، اگر شما هم در زمینه مالی فعالیت دارید، بهتر است با این اصول آشنایی داشته باشید.

چارگون